

HETI SZEMLE.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre — — — — — 3 frt — kr.
Félévre — — — — — 1 frt 50 kr.
Negyedévre — — — — — frt 75 kr.
Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre 2 frt

Felolvas szerkesztő
BÁTHORY ENDRE.

Főmunkatársak:
Dr. WOLKENBERG ALAJOS és LENGYEL JÓZSEF

A lap kiadója: A „PÁZMÁNY-SAJTÓ.”

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések, stb. a „Pázmány-sajtó” címére küldendők. (Deák-tér 29. sz.)

Hirdetések jutányos árban vételnek fel.

A lap megjelenik minden szerdán.

A Széchenyi-Társulat.

Athénben egykor, hogy a lakosok közt folyton tartó ezivódásoknak véget vessenek, elhatározták, hogy a várost egy istennek oltalmá alá bocsátják. Jelentkeztek a fővédnökségre Neptun és Minerva. Neptun háromágu villájával megüté a tengert és rögtön nagy robaj és zaj közt két szilaj ló ugrott ki a vízből. A szelid Minerva ellenben gyöngé vességével gyöngéden érinté a föld színét és nyomban egy szépen zöldelő olajfa-ág emelkedett ki a földből. A nép nagyobb esudának itélvén Neptun művét, az előtt akart meghódolni, ámde a város vénei más-ként okoskodtak: szerintök Neptun szilaj lovai harezot jelentenek, mely felriasztja a város esendjét és verpatakokkal borítja az utcákat, míg Minerva szelid olajfa-ága békét jelképez, melyben tartós alkotások keletkeznek, megelégedés és bőség bontja ki szárnyait a város felett.

Nálunk is időnkint nemzetiségi izgatások zavarják az állami élet összhangját, jóllehet a magyar nemzet magaviselete csak hálát kelthet és nem elégedetlenséget az idegen ajkuak szívében. Ha Róma büszkén mondhatta: „barátaimnak, azoknak, kik bennem biznak, barátja vagyok;” mi nem kevesebb önérzettel állíthat-

juk, hogy e hon bármily nemzeti-ségü szülőttének testvérei vagyunk. Bevettük őket az alkotmány sáncaizai közé, megnyitottuk előttük a kultura kincsét s velök együtt élvezzük a hazai föld gyümölcsét. A mellett hozzánk köti őket a magyar erkölcsi és anyagi fölénye, szétforgácsoltságuk, a geográfiai helyzet és egy ezeréves mult szakadatlan láncolata. Ám a tényt nem tagadhatjuk, hogy mindezek dacára az idegen ajkuak szerencsére kis töredékében elhidegülést, sőt ellenséges érzületet vehetünk észre.

Egészséges szervezetben minden paránynak az egészszel összhangzó működést kell folytatni, ezért kell élnie, azt kell szolgálnia. Mihelyt zavart veszünk észre, azt egy pillanattig sem szabad orvoslás nélkül hagyni. Egy jól rendezett állam sem tűrheti az idegen velleitásokat, a kifelé törekvő esomó-pontokat.

De hát hogy szüntethetjük meg a zavart, hogy orvosolhatjuk a bajt?

Neptun vagy Minerva, illetve a fegyver, börtön és nyers erő alkalmazása, avagy békés társadalmi uton? Egyik ezt ajánlja, másik amazt, mi azonban üdvözljük a Széchenyi-Társulatot, mely az elmékedés mezejéről a tettek terére lépett s bebizonyítja, hogy a magyar Minerva, a magyar nyelv és kul-

tura terjesztése a legalkalmasabb mód a nemzetiségi kérdés megoldására. Valóban eszmék és érzelmek ellen nem kard, hanem fenkölt eszmék és érzelmek terjesztésével lehet küzdeni. E czél elérésére a társulat vándorkönyvtárakat létesített, melyekből az idegen ajkuak megismerkedhetnek e hont ezer évig fentartó magyar szellem gazdagságával, a magyar történelem nagy alakjaival s meggyőződhetnek a magyarnak velök szemben — már a multban is — tanusított lovagiasságáról.

Legtöbb érdeme azonban a gyermek — menhelyek felállításában van. Hetvenöt óvodát tart fenn. Ezer meg ezer zsenge szívbe csepegteti az édes magyar szót sezzel a hazaszeretetet. Ezer meg ezer munkás-szülőnek osztja meg gondját, szabadítja fel kenyérkereső kezeit. Ezer és ezer idegen ajkuval érteti meg, a mit a nagygyűlés egyik szónoka: Jandrics János apát plebános oly szépen kifejtett s az új elnök br. Vécsey József jegyzőkönyvbe iktatni kívánt, hogy a Széchenyi-Társulat — illetve a magyar nemzet — nem akarja elnyomni a nemzetiségeket, csak megértetni velök magát, megszerettetni velök magát, megszerettetni a hazát és testvérként szívére ölelni őket.

Csekély anyagi erővel oly nagy-szabásu eredményt egyedül a „Szé-

TÁRCZA.

A főséges Alpok között.

(Folyt.)

A berchtesgadeni kellemes kirándulásról visszatértünk főhadiszállásunkra, Reichenhallba pihenni, mert a tapasztalatokat meg kell emésztetni, a lélekbe fölvetett gyönyörű képeket föl kell újítgatnunk, hogy állandósítsuk azokat a jövőre. A lelket rohamosan érintő benyomásoktól elszedül az ember feje, egymást homályosítják el a felhalmozódott képzetek.

Reichenhallban röpültek a napjaink. Az idegenben is otthon éreztük magunkat. Magyar szó esengett a fulünkbe egész nap. Megszokott arcok nyájas mosolya fogadott kora reggel és barátságos üdvözlés kísért nyugovóra, midőn leszállott az éj.

A mi kis társaságunkat megnövelte a nagy-károlyi főszolgabíró, a ki szeretetreméltó nejjével együtt — mint jó magyarokhoz illik — állandóan velünk tartott. És ebben a kedves társaságban a vidám eszegetés és a pajzán évődés a derűtséget állandóan eb-

ren tartotta. Az utazás erkölcsileg levetkőzteti az embert. Fölszínre kerülnek apró gyarlóságai, valamint szép tulajdonai. Ezekből az apró gyarlóságokból, megesezt kellemetlenségekből, komikus helyzetekből tőkét esinálnak a dévajkódó szellemek a közderűtség felfakasztására. Hiába: A beteg ember önmagán emésztődik; az egészséges pedig a mások zsirján hizik.

De ütött az óra, hogy tovább induljunk. Rendbe hozván ügyünket derék szállós — gazdánkkal úgy, hogy a magyart ne ócsárolhassa a német, Isten hozzádot mondtunk a kedves fürdőnek. Elismeréssel kell adoznunk azoknak, kikkel a sors itt összehozott bennünket, hogy kényelmes lakás, hűség kiszolgálás, olesó árak, szerény magaviseletök (a tárczára való számítás minden árnyalata nélkül) és értelmességök által, melylyel utba tudják igazítani az idegent, fölöttük állanak a mi fürdőinkben vendéget ellátó hazánkfainak. Az érdemet meg kell látnunk a más nemzetbéliben is.

Salzburg volt az a hely, a hol ismét tanyát ütöttünk. Habár hullott is bőven az eső, de mert a turistának minden percz drága,

kellőleg védekezvén az eső és lucok ellen, a kényeskedésnek minden nyilvánulata nélkül, mintha az expedició mindennapi kenyérünk volna, indultunk neki a szép városnak, hogy azt Bedäkerék nyomán bekalandozzuk és időnkhez képest kitanulmányozzuk.

Fekvésének a szépségére nézve alig versenyezhet Salzburggal más német város. A gleterek kristályos világában eredő esermelyekből táplálkozó, szürkés fehér színű Salzach folyó kezté metszi a várost. Mind a jobb, mind a balparton meredek, hatalmas hegyek terpeszkednek, lombokban gazdag erdőséget hordozván az oldalukon és a tetőkön. A hogy lábánál és a folyam partján hatalmas házsorok húzódnak el és nyulnak ki a szélesedő völgyekbe, melyeknek háttérét még magasabb hegyláncolatok alkotják. Ennek a tájképileg híres vidéknek sajátos szépségét az adja meg, hogy itt a síkság közvetlenül érintkezik a magas hegyekkel, melyeket tetőtől talpig — mint valami előttünk álló óriást — teljesen láthatni.

A város fölött uralkodó Mönchsbergen lévő várba, „Hohen-Salzburg”-ba, mely az

Szatmár város és vidéke nagyérdemű közönségének tisztelettel hozom szives tudomására, hogy az **őszi és téli** időnyre szükségos **legdivatosabb**

női és férfi ruha-szövetek

nagy választékban érkeztek „Hazai iparsarnokomba.” Kész szolgálattal Páskuj Imre.

chenyi-Társulat" lelkesedésével lehet elérni, e lelkesedés gyújtópontja pedig Kovács Eduárd kir. tanácsos alelnök szívében van.

Adja az Ég, hogy hazafias működésük a nemzetiségek között a béke és egyetértés minél szebb olaját teremje.

*

A nov. 6-án d. e. 10 órakor a városház tanácstermében tartott nagygyűlés lefolyása a következő volt:

A tagok — a megyei és városi intelligencia — meglehetősen részt vettek. Nők csak kevesen voltak a karzaton foglaltak helyet. A gyűlést a társulat díszelnöke, gr. Károlyi István nyitotta meg. Beszédében kifejtette, hogy örömmel jött ide, mert Szatmár nem Szakolecza s mert itt alkalma van a társulat tagjaival személyesen találkozni. Erősen elítélte a szakoleczai tüntetést, melyet ügyetlenül rendezett „csárdajelenetnek“ deklarált s csak azt fájlalta, hogy e jelenet kompromittálta az ügyet, melynek szolgálatában a Felsőmagyarországi-Közművelődési-Egyesület áll. Kegyeletes szavakkal emlékezett meg Kovács Lajosról, akitől a pótadó eszméje származott. Ő csak megvalósította a Kovács Lajos eszméjét s abban az időben nem is ment neki oly nehezen, mert népszerűbb egyén volt a megyében, mint ma (saját szavai). Ez az adó bármily csekély is — 1 kr. egy adóforint után — mégis anyagilag biztosítja a társulat existenciáját. Ezután kéri a társulatot Kovács Lajos érdemeinek jegyzőkönyvi megörökítésére. Jandrisics János egy szónoki lendülettel mondott beszéd kíséretében méltányolja Károlyi Istvának a Széchenyi-Társulat körül s általában a kultúra terén szerzett érdemeit s tolmácsolja a társulat hálás köszönetét a megtartott elnöki enunciacióért. Ezután az igazgató-választmány jelentését olvasta fel Marosán Kornél jegyző. Megtudtuk e jelentésből, hogy a társulat összekötetésben van a honi kulturegyletekkel, melyeknek sok tekintetben mintául szolgált. Főtevékenységét a gyermekmenhelyek felállítására fordítja s a megye területén 75 ily intézetet tart fenn, melyekbe 5320 növendék járt. Az egyesü-

egykori hatalmas hercegség viharos időszaikaiban erősség volt, víznyomásra berendezett siklón lehet feljutni. Innen a széplátó toronyból még fenségesebb panorama nyílik meg a szem előtt. Megszűnven az eső és az ég peremén a bucsuzó nap biborfénye áradván szét, ott kékellett a horizon fölött: a Gaisberg, Schwarzenberg, hátul a Steinernes Meer, a sötét Unterberg stb.

A természet pazar kézzel osztotta itt a tájszépséget. De az emberek azt a saját szorgalmukkal megnövelik. Az országutakat gyönyörű fasorok szegélyezik, melyeknek egymásba nyúló fejedelmi koronái mint valami óriási szalag kötik össze az erdőket és községeket. A Salzach folyó partján egy keskeny földszalagjuk ha van, azt már hársak és platánokkal ültetik be és megszületik a város egyik ékessége: a Rudolfs-Kai és a Gizella-Kai. Pedig nekik óriási erdő-területeken pihen meg a szemök; de azért az élő fa sohasem sok. Mit mondanak erre a sivár pusztákon fekvő magyar városok érdemes polgárai és vezetőségre hivatott közegei? A salzburgi nagy szabású városi park pedig mintául szolgálhatna még a német városoknak is.

A várban megnéztük az egykori fejedelmeknek régiségtani szempontból felettébb

let könyvtára áll 980 műből 1212 kötetben. A társulat részt vett a milléniumi kiállításon kiadványaival s elismerő oklevelet és érmet nyert. A társulat bevétele az utóbbi években 6—8 ezer frt, melyhez járul a vármegyei pótadó 6000 frt értékben. A jelentésből kitűnik, hogy a kath. papság úgy anyagilag, mint erkölcsileg mindenütt támogatta a társulatot hazafias működésében. A jelentés felolvasása után indítványozza, hogy Kovács Eduárd alelnöknek elismerés szavazzassék lelkes és eredményes fadozásáért; kifejezést ad a feletti fájdalomnak, hogy a társulat barátai közül sokan pusztán a miatt, mert melegen támogatják a hazafias egyletet, mellőzést tapasztalnak s jegyzőkönyvbe óhajtja igttatni, hogy a társulat a Jandrisics János apát-pleb. által mondott beszéd szellemében: a felekezeti béke megzavarása és a nemzetiségek elnyomása nélkül óhajtja terjeszteni a magyar szót és hazaszeretetet. Ezután a Nemzeti kaszinó milléniumi alapítványának kamatait — Dunay János nagy-somkúti lelkésznek ítélte oda a közgyűlés s végre megválasztották a tisztikart és választmányt. Elnökké nagy lelkesedéssel br. Vécsey Józsefet választották meg, alelnökök: Kovács Eduárd, Jékey Mór, Nagy László és Hérmán Mihály. Igazgatósági tagok lettek, helybeliek: Jandrisics János, Tabajdy Lajos, Kádár Ambrus, id. Farkas Antal, Steinberger Ferencz, Fésüs András, Sarmaság Géza, Kis Gedeon, Antal Dániel, Rátkovszki Pál, Korányi János, Bodnár Gáspár, dr. Fekete Sámuel, Kótay Lajos, Majos Károly, Papp Géza, Haller Ottó, Jaskovics Ferencz, Ferenczy János, Teitelbaum Herman, Hatvani Péter; vidékiek: Marosán Kornél, Sveiczer Gábor, Biki Károly, Gergely Károly, dr. Csánk István, Kosztra Ignác, id. Zanathy Mihály, Bélték Albert, Erdős Gábor, Láng Ferencz, Baudisz Jenő, Szögyényi Lajos, Ilsvay Endre, Nagy Ákos, Dunay János, Baranyik György, Tivadar Elek, Sereghi László, és Marosán Viktor.

Városi közgyűlés.

november 8.

Ritka alkalmom, a hegyi kapitányi állás betöltése, volt napirenden, így a városatyák, kiknek $\frac{3}{4}$ -ed része szőlősgazda, nem ok

érdekes lakó helyiségeit. German vezetők, ki az ódon épület útvesztőin kalauzolt, ravasz szemhunyoratással és meglepetésre számított kapzsisággal jegyezte meg, hogy tudna ő mondani még sokat, de lakat van a száján. Ó, a kinek a látóköre a tegnapi terjed ki, rá akar ezáfolni a letűnt idők emlékeit őrző évkönyvek bizonyágtételeire. Az emberek ajkán önzésből sokszor úgy tenyészik a hazugság, mint eső után a gomba.

De a várhegyről le kellett sietnünk, mert a természet szépségein kívül más nézivalónk is volt.

A hatalmas székesegyház benseje fontos komolyságával, nagy méreteivel, gazdagornamentikájával és misztikus homályával meghatott mindnyájunkat. Nincs hely, a hol úgy elfogódnék a szív, mint Annak a szent hajlékában, „kit a bölcs lángesze föl nem ér, csak titkon érző lelke óhajtva sejt.“ Leborulunk szent színe előtt, „kinek léte világít, mint az égő nap, de szemünk bele nem tekinthet.“

Délután 6-órákor a székesegyház fejedelmi oldalkápolnájának ablakából a híres harangjátékot hallgattuk meg, mit elmulasz-

nélkül tódultak a közgyűlési terembe, úgy hogy a díszbe öltözött hajdu alig győzte kinyitogatni a nagy ajtót. Ki legyen Szücs Patri utóda? ezt suttogták mindenfele; erős kéz kell oda, ki a 15 esztendő miseriákat megjavítani s a kurucz hegyi néppel boldogulni képes legyen. Gida bátyánk megadta a jelszót: éljen Déces Károly, s óhaja teljesedésbe ment.

A közgyűlésnek különben következő fontosabb tárgyai voltak:

1. A polgármester havi jelentéséből örömmel értesülünk, hogy a Fülencs-tó betömési és a Szamos jobbparti védtöltéseknek munkálatai a befejezéshez közelednek; hogy a város általános esatornázási tervezete már készen van, s a vízvezetési tervek a folyó évben elkészülnek; hogy a szatmárhegyi vasut közgazgatási bizottsági bejárása megtörtént, mely alkalommal a bizottság több nehézségre bukkant, melyeknek eltávolítása költségemelését fog okozni; hogy a honvédenekar ügye legfelsőbb megerősítés céljából a király elé terjesztett, s magán uton nyert értesítés szerint kedvező elintézetést nyert; így a zenekar ideiglenesen a régi törvényszéki épületben lesz elhelyezhető; hogy a népkertnek és a vele szomszédos teleknek feltöltése végett 1000 kocsi földnek beszerzése és szállítása iránt a kereskedelmi miniszteriumnál lépések történtek, mely kérelmet a debreczeni üzletvezetőség pártolólag terjesztette fel; hogy a törvényszéki épületnek Vigadóvá leendő átalakítására II szebbnél szebb, sőt nagyszabású terv érkezett be, melyeket az építészeti bizottság tanulmány tárgyává tesz. — A polgármesteri jelentés tudomásul vétele után és annak képesében közgyűlés a szatmárhegyi-erdődi vasut kiépítési költségeihez való hozzájárulás végett a megyéhez felterjesztést intézni rendelt.

2. Ipariskolai tanító választás. E választás a múlt közgyűlésen azért nem volt meg ejtendő, mert az ipartanodai bizottság a kijelöléshez a kir. tanfelügyelő beleegyezését nem kérte ki. Ezuttal a tanfelügyelőség hozzájárulásával is a megüresedett állásra Bodnár Alajos r. k. elemi iskolai tanítót első sorban, Makay Elek ref. segédlelkészt második sorban s Weisz N. izr. isk. tanítót harmadsorban candidálta. A törvényhatóság

tani annyi volna, mint Rómában jární és pápát nem látni. Ilyent csak Németalföldön lehet még hallani. Ez a harangjáték a maga szokatlanságával és kedves dallamával megbüvöli a fogékony szívet. Kár, hogy az idő vas foga annak a szellemességre valló szerkezetnek alkotó részein is ádáz nyomokat hagyott hátra, mint a korban előhaladt énekesek hangszalagjain.

Sok kellemes emlék fűződik Salzburghoz, de akad kellemetlen is. De hát az utazás bajoskodással is jár. A föld hátán is nemcsak édes ízű gyümölcsök teremnek, hanem a keserű orvosság gyökerei is ott tenyésznek.

Midőn kis társaságunkkal a hazafelől robogó vonat először állott meg Salzburgban, hogy majd tovább haladjon Reichenhallba, bajor apró pénzről kellett gondoskodni a vasuti indulóháznál, mert a bajor hordókkal (nem ezézés a bajorokra, hanem csak „trögert“ akar jelenteni) bajor pénz nélkül nem boldogulunk Reichenhallban. Én a közügy szolgálatában energikus lépésekkel hagytam el kocsinkat, hogy a kívánt célzél eljőm; s az étkező terem sűrű-forgó nagy emberáradatában a esatát megnyerve, szint-

szervezeti szabályzata értelmében választás alá kerülve az ügy, Bodnár Alajos 31 és Makay Elek 41 szavazatot kapott, minélfogva ez utóbbi az 1897/8. isk. évre tanítóul választott meg.

Hogy e választás a felekezeti szempontot — még pedig nem a katolikusok részéről — újra előtérbe hozta, az kétségtelen. De különben az eredmény sem nem igazságos, sem nem méltányos. Az ipariskolai állások tanítók részére és nem segédlelkészek számára vannak szervezve, kik különben sem képesítéssel, sem állandó lakóhelylyel nem bírnak. Bodnár Alajos pedig már ugyanis mint helyettes volt alkalmazva az iparos iskolánál; méltányos dolog volt-e református polgártársainktól őt, egy kitűnő munkaerőt így mellőzni akkor, amikor az ipariskolánál működő tanítók $\frac{3}{4}$ -ed része mind református? Hol itt az annyira hangoztatott felekezeti türelem és béke? A múltban az ipartanodai bizottság csak egyet, a legérdemesebbet, szokta ajánlani, kit a közgyűlés azután egyhangulag megerősített. Miért kellett most hármat kandidálni? Joggal és helyeslések között vetette fel Nagy Elek, biz. tag azt a kérdést, nem látja-e a közgyűlés szükségesnek és sürgősnek kérdést intézni az ipartanodai bizottsághoz az iránt, hogy Nagy Károly és Bodnár György, a kir. tanfelügyelőség kinevezett tollnokok, tehát tisztviselők a felügyeleti joggal felruházott hatóságok, mint lehetnek ipariskolai tanítók egyúttal? Különös eljárás, jobban mondva elhagyatás az ipartanodai bizottságtól s a közgyűlés utasította is e bizottságot, tegyen jelentést az összeférhetetlenség kérdésében.

3. A szatmárhegyi alkapitányi állás betöltése. A kijelölt választmány (polgármester által kinevezett Böszörményi Károly, Uray Géza és Bakó Lajos, közgyűlés által megválasztott Keresztes Sándor, Farkas Antal és Fejes István) a beérkezett négy pályázó közül hármat kandidált az állásra; első helyen Décese Károly rendőrfogalmazót, második sorban Benyovszky Pál, városi számtisztet és harmadiknak Galgóczy József földbirtokost. 78 bizottsági tag szavazott; oly szám, melyet csak a döntő nagy ütközetekben lehet összehozni. Az eredmény kihirdetésekor teljese-

oly energikus lépésekkel igyekeztem a pályaudvar vágányainak hálózatán keresztül vissza az elhagyott társakhoz.

„Kérem“, — szólit meg hátulról egy stentori hang, a melynek tulajdonosa arany paszomántos sapkát és ruhát viselt s tekintélyt sugárzó magatartása azt árulta el, hogy a jogar ezen a területen az ő kezében van. Ez a hivatalos hang szólit meg, hogy „nem lehet a vágányokon átjárni.“

A magyaroknak nem szabad a németek előtt könnyedén meghátrálni. Megfordulnának sirjokban a magyar hősök, a kik itt a német földön a harczi dicsőség fényességében véreztek el a magyar hazáért.

„Uram“ felelém, a logika vágányára akarván igazítani a hivatalos észjárást, — „hát miért engedtek akkor bennünket a kocsinkból való leszálltunkkor a vágányokon keresztül törtetni? Aztán: csak két sinpár választ el kocsimtól; ha pedig visszatérek, három sinpáron kellene keresztül ugrálnom.“

„Az mindegy“, — szólit ridegen a hivatalos hang. „A törvény törvény; tessék visszatérni.“

No lám, gondolám én, az a hirhedt „magy. kir. ész“ nemcsak Magyarországon

désbe ment Gida bácsinak a közgyűlés előtt hangoztatott kívánsága s egyúttal általános meglepődést szült Décese Károlynak 47 szóval (Benyovszky Pál 25 és Galgóczy József 5 szavazata ellenében) történt megválasztása, mint olyan férfiúé, kinek tiszta multja, erélyes keze és arra való képessége őt erre joggal érdemesítették.

4. A villamvilágítási telepek kibővítési költségeiről szóló elszámolást úgy intézte el a közgyűlés, hogy kifizeti az Egger és társaság részére járó 45.000 frtot, de úgy a biztosítékot, mint a 2000 forintnyi birságot visszatartja addig, míg a cég a többletmunkáért igényelt összegről (melyet a szerződés értelmében úgy sem támaszthat) le nem mond. — Végül tudomásul vette a közgyűlés a honvédelmi miniszternek elismerő és köszönő iratát a honvéd katonai iskoláknál létesített 3 alapítványáért és kifizetni rendelte a fehérgyarmati vasútra felajánlott 30.000 frtnyi esedékes összeget.

Hirek.

Püspök ő méltósága f. hó 5-én az esti vonattal Dr. Keszler Ferencz praelatus kíséretében Budapestre utazott, a hol részt vett a szombaton és hétfőn tartott püspöki konferenciákon. Ő méltósága tegnap reggel érkezett vissza székhelyére.

Egy ünnepnap Szatmáron. A Széchenyi-társulat közgyűlésének, nov. 6-ának napja valóban nehezen feledhető s mint hiszszük, a jövőre is kiható ünnepnapja volt Szatmárnak. Ilyenné avatták azt a közgyűlésnek minden dissonantiát kizáró fényes lefolyása; ilyenre vármegyénk s városunk legelőkelőbb férfiainak tömeges megjelenése; ilyenre a vármegye két büszkeségének, első főuraink: gr. Károlyi Istvánnak és br. Vécsey Józsefnek főlemelő, mindenkit lelkesítő részvéte, ilyenre a közgyűlést követő *disztribúció*, a mely a Korona emeleti étkező termében folyt le s az ott elhangzott jelentős nyilatkozatoknál, az ott kifejezett őszinte érzelmeknél fogva méltó kiegészítése, koronája lett közgyűlésünknek. Három kiváló mozzanat az, a mely e napot valóban talán jövőre is kiható jelentőségre emelé a vármegye s városunk

található. Megadtam hát magam a hivatalos hatalmaskodásnak, mert egyenlőtlen fegyverekkel küzdöttünk. Én a privát eszem logikájával harcoltam. Ő a hatalom durva fegyverével rontott reám. Az ilyen győzelem nem dicsőség; az ilyen leveretés nem szégyen.

Salzburgból Ischlbe terveztük utunkat, hogy majd onnan sikerül, verőfényt találva, egy magaslatra, a Schafbergre felmenni és az éghez közelebb jutni. Azonban a medrökben akkor megférni nem tudó folyók utunkban állották. Ez az akadály szépen symbolizálja azt az erkölcsi igazságot, hogy az éghez való közeledésünket sokszor váratlanul fölbukkanó jelenség torlaszolja el.

De az esőzés miatt az éggel nem lehet pörbe szállanunk. Jó az Isten. Lehet, hogy áldani fogjuk mindenható kezét, mely most sujtani látszik bennünket. Menjünk más irányban. Van a mi tervezetünkben pont elég. Nem hiába van nekünk életrevaló elnökünk. És arravaló alkotmányunk értelmében a haditanács, hogy kritikus pillanatokban érvényesülni tudjon.

(Folyt. köv.)

többnyire egyhangu életében. Fényes tanubizonyosságul szolgál mindenek előtt, hogy a nemzeti kultúra azon szép tér, a mely minden tényezőt oly szép harmoniában egyesít össze s az egyetértés, testvériség termékenyítő közös nagy érzelmében összeolvasztani a legalkalmasabb. Aknázzuk is ki ezen tért s szerezzünk minél több ily fényes ünnepet a megyének s városnak. Főlemelő volt látni, mint fog kezét a megye és város rajongó tisztelete s óvatiója közepett megyénk két vezérférfia, hogy a megye élén lobogtassa a nemzeti kultúra zászlóját s az alá tömörítse annak összes, lelkes közönségét. Ez a főlemelő, nemes példa, lehetetlen, hogy meg ne teremje áldásos gyümölcsét vármegyénk lakadni kezdett közéletének főlemelésére s jelentős tettek esirait ne hordozza magában a közéletnek talán más terein is. Végül gr. Károlyi Istvánnak, a társulat diszelnökének szives megjelenése körünkben, — egyéniségének szeretetreméltósága, nyilatkozatainak szívélyes bensősége, valamint nemcsak a vármegyéhez, hanem városunkhoz minden felszólalásban és alkalommal tüntetőleg kifejezett ragaszkodása s őszinte érzelmei azt a főlemelő benyomást hozta létre minden- kiben, a ki e nap jelentős eseményeinek szem- és fültanuja volt, hogy azon sajnos antagonizmus, a mely érthető okokból vármegyénk két legnagyobb városa között a múltban fennállott s közös ügyeinkre nem egyszer bénítólag hatott, csak a múlté volt, s a mai nappal kezdetét veszi egy új, bensőségteljesebb és áldásosabb korszak, a melynek jótékony melegét nem csak a nemzeti kultúra fogja megérezni, hanem főlemelő hatású lesz az a közélet minden más terein is, a hol az erők egyesítése és a közös lelkesedés vívja ki a sikert. A nemes gróf Károlyi Istvánnak megjelenése körünkben megyénk szeretetett főurának br. Vécsey Józsefnek oldalán ezért avatta ünneppé e napot s tette azt — mint hiszszük — a jövőre kiható fontosságúvá is. Magáról a közgyűlésről lapunk más helyén szólunk; itt adjuk a disztribúció lefolyását, a melyet a főhangzó, lelkes felköszöntők tettek emlékeztetéssé. A felköszöntők sorát báró Vécsey József nyitá meg gr. Károlyi Istvánt, a társulat diszelnökét éltetve s azon közóhajt fejezve ki, hogy a nemes gróf minél gyakrabban szerencsétlensége közéletünket példaadó lelkes szereplésével. *Tabajdi* Lajos vármegyénk általánosan szeretett főurát, br. Vécsey Józsefet ünneplé lelkes felköszöntőjében. Egymás után keltek ezután nemes versenyre megyénk s városunknak szóban és tettben kiváló férfiai, hogy a vármegye két országos érdemű főura s a társulat s közélet többi érdemdús vezéregyéniségei iránt kifejezzék az őszinte igaz ragaszkodás érzelmeit s a közvélemény méltó elismerését. *Hérmán* Mihály polgármester a hatóság nevében eszmékben dús, szép beszédben gr. Károlyit éltet. *Jékey* Mór a grófnak, mint az igazság nemes s bátor hangoztatójának országos jelentőségét emelé ki. *B. Kováts* Jenő, mint az igaz hazafiság s tántorithatatlan becsületbajnokát s vele együtt a gróf nejét éltette. *Domahidy* István br. *Kováts* Eduárd társ. igazgató nagy érdemeit méltatá. Gróf Károlyi István a tőle megszókot közvetlenséggel s ékesszólással, melynek a mély érzés s bensőség adott hevet és hatást, a Széchenyi társulat felvirágzására ürité először poharát. Nagy tetszéssel fogadott lelkes beszédére *Hérmán* Mihály polgármester felelt, ujjalag éltetvén a gróft, mint a politikai morál országos bajnokát. Gr. Károlyi ismét

szót emelvén Szatmár város hölgyeit, Dr. Fejes István szellemes és hatásos szónoklatban gr. Károlyi Szatmár és Nagy-Károlyi mellett a béke-olajját fonogatván gr. Károlyira, Domahidy István é város és a megye egyetértésére, dr. Kelemen Samu Kováts Eduárd méltatása után szintén gr. Károlyira, Kováts Eduárd Hérmán Mihályra, a társulat új alelnökére emeltek poharat. Tabajdi Lajos Szerdahelyi Ágostot és Kende Zsigmondot, mint a megyei gentrynek a gazdaság terén is kimagasló férfait, végre Gr. Károlyi István Kis Gedeont, városunk érdemekben gazdag veterán vezérférfiát élteté. A város és megye vezérférfiai között a szíves barátság, előzékenység és egyetértés nemes versenye nyitkozott meg e több órán át tartó fényes díszében, melynek jó hangulata s szelleme nemzeti kulturánk s megyei közéletünk javára és föllendítésére vajha maradandó lenne s megteremné jótékony gyümölcsét.

Püspöki konferencia volt f. hó 6. és 8-án a primás budavári palotájában. Tárnya az autonomia ügye volt, melynek tárgyalásáról sokféle hír került forgalomba a lapok útján. Mint legilletékesebb forrás után jelenthetjük, e hírek merő kombináción alapulnak; a püspöki kar most sem adott tudósítást a konferencia lefolyásáról.

Máramorosnak kir. herceg vendégei vannak. József Ágost és neje Augusztia kir. hercegasszony és Ottó kir. herceg érkeztek oda. A kir. hercegek igen szeretik a bérzes Máramarost, mely vadállományban hazánknak egyik leggazdagabb vidéke.

Diszpolgár. Munkács város november havi közgyűlésén Darányi Ignác földművelési minisztert diszpolgárának választotta azon tevékenységének elismeréséül, melyet a havasi gazdasági rendszernek a felvidéki rúthén nép között történt meghonosítása és az okszerű állattenyésztés terén kifejtett.

Egyházmegyei hir. Barton István, segédlelkész Felső-Bányáról Nagy-Somkutra lett áthelyezve a beteg Dunay János, lelkész helyetteséül, helyébe Felső-Bányára kiségitő káplánul Tamás Jenő, alszempap küldetett.

Devics István m. kir. sóhivatalnok és neje, Teller Gizella urnő a tiszaujlaki róm. kath. plebánia számára egy nagyobbserű, művészi kivitelű s 40 ft értékű, színes faszobrot ajándékoztak. A buzgó és nemesszívű adományozóknak ez uton is hálás köszönetét nyilvánítja egy a hitközség, mint a maga nevében dr. Buza Sándor plebános.

A nemzeti kaszinó 700 frtos millenáris alapítványának kamatait, — mint lapunk más helyén olvasható, — a Széchenyi társulat közgyűlése Dunay János, nagysomkúti rk plebánosnak ítélte oda, mint aki a magyar nemzeti kultúra előmozdításáért lankadatlan tevékenységet fejtett ki.

Változás a vasutnál. Jelenlegi állomásfőnökünk, Mándy Bertalan hely. forgalmi főnöknek nevezte ki, helyére Kubányi Árpád fog visszajönni, ki ezelőtt pár évvel távozott városunkból M. Szigetre.

Kinevezés. A kereskedelmi miniszter Schönplug Viktort, ki csak nemrég nyerte a tudomány egyetemen képesítését, az államépítésügyi hivatal személyzeti létszámába kir. segédmérnöknek nevezte ki.

A szatmármegyei általános tanító-egyesület e hó 4-én tartotta közgyűlését a város ház tanácstermében Kótai Lajos elnöklete alatt, ki lendületes megnyitó beszédben utalt ama kötetmekre, melyekért a magyar tanítói karnak lelkesülni kell, mert csak így oldhatja meg sikerrel hivatását, mely abban

kulminál, hogy a nyelv és nemzetiségek szerint széttagolt elemeket szívben és érzelmben meghódítva, magyarrá tegye, hogy az a nemzedék, melynek értelmi és érzelmi világát egyengeti, ne ismerjen idegen oltárokat, hanem szeresse ezt a földet, melyet magának vall és kész legyen érte bármikor áldozatul esni. Ezután következett a napirend. Olvasatott a tanfelügyelő átirata, melyben értesíti az egyesületet, hogy a megyei közigazgatási bizottság öt-ötven frtos pályadíjat tűzött ki azon tétel megvitatására miként lehet vallásos, hazafias és becsületudó polgárokat nevelni. A közgyűlés 3 járásra, a nagy-károlyira, nagy-bányaira, és szatmárra osztotta az egyesületet. A polgári iskolai tanítók óhajára, kik működési körüket és érdekeiket kívánták az alapszabály keretében körvonalozni, kijelentette a közgyűlés, hogy céljaik nem lehetnek elütők azoktól, melyek az alapszabályokba be vannak illesztve. Székely Árpád nagy-bányai tanítónak azon javaslatát, hogy a vizsgálatoknál az üdvözlő beszédek és szavaltatok töröltessenek el, a járáskörökhöz utasították, hogy véleményüket terjeszszék a jövő közgyűlés elé. Olvasatott Wlassits miniszternek a múlt közgyűlés üdvözlő iratára küldött távirata, melyben a figyelemért köszönetet mond. A jövő közgyűlés helyéül Nagy-Bányát jelölték meg.

Kihallgatáson volt Páskuj Imre, városunk tekintélyes kereskedője Ő felsége előtt, kinek köszönetet mondott, hogy az ezredéves kiállítás alkalmából a koronás arany érdemkeresztel tüntette ki. Ő felsége azon jó kívánatának adott kifejezést, hogy egészséggel viselje a keresztet.

Képesítés. Fésős Albert, Fésős András németi ref. lelkész fia befejezven műszaki tanulmányait, a műegyetemen mérnöki oklevelet nyert.

A tiz szobor ünnepét az ev. ref. főgymn. ifjusága is nagy kegyelettel tartotta meg, hogy a nagy király nagy tényével szemben érzett lelkesedésének méltó kifejezést adjon. A Hymnus eléneklése után Tabajdy Lajos lelkész tartott könyörgést, mire Borsos Benő igazgató ismertette magvas beszédben a királyi elhatározás mélyreható nemzeti jelentőségét. Fehér Gábor VIII. oszt. tanuló egy alkalmi költeményt szavalt. Az ünnepélyt a „Szózat” rekesztették be, melyet az ifjuság a közönséggel együtt énekelt.

Szatmár-nagybányai tanári kör. A szatmári két főgymnasiumnak és a nagybányai áll. főgymnasiumnak az orsz. középisk. tanár-egyesületben levő tagjai körében mozgalom indult meg, hogy a középiskolai oktatás-nevelési ügy főbb kérdéseinek megbeszélése s saját anyagi s társadalmi érdekeinek képviselése és érvényesülése végett Szatmár s felváltva Nagy-Bánya központtal vidéki tanári kört alakítsanak. A helybeli kir. kath. főgymnasium tanári testületének 20, és a nagybányaiak 8 tagja már kifejezte csatlakozását a körhöz s így a helybeli ev. ref. főgymnasium tanárainak legközelebb történő hozzájárulásával a kör megalakulása biztosítva van. Egy új kulturális tényező lép ezzel társadalmunk s vidékének közéletébe, mely remélhetőleg saját körén túl is éreztetni fogja üdvös hatását.

A miniszter köszönete. A vall. és közokt. miniszter Nagy-Károly város közönségének hazánk ezer éves fenállása emlékére évi 100 ft biztosításával az ottani főgymn. tanulói javára tett alapítványáért elismerését és köszönetét nyilvánította.

Iskolaszenteles. A kis-dengelegi ujonnan épült iskolát mult hó 31-én áldotta meg Brázay János mezőpetrii plébános, ki az egybegyűlt közönség előtt hatásos beszédben fejtegette, hogy az iskola feladata vallásos és hasznos polgárokat nevelni a hazának. Az iskola létesítésére számosan adtak kisebb összegeket, de főleg Ő méltósága a püspök ur tette lehetővé, hogy a bivek régi óhaja teljesedésbe menjen, mert az iskola céljaira 400 koronát adományozott. Köszönet illeti a „Szent István Társulatot”, mely felszerelésül 24 drb. Mócsi-féle táblát és 52 drb. könyvet ajándékozott, Gorove János piskolti nagybirtokost, ki 2000 téglával, Balázs József körtvélyesi birtokost, ki két drb. tölgyfával, Govrik Ödönt és Boér Endrét, kik 20—20 koronával járultak hozzá, hogy a magyar nemzeti kultúra Kis-Dengelegen otthont találjon.

Ezüst éremmel lett kitüntetve a nagybányai nőegyesület háziipar készítményeier, melyeket a nyáron a brüsseli kiállításra küldött a bpesti keresk. muzeum igazgatóságának felhívása folytán.

Gyászhir. Dr. Schönplug Richárd vármegyei főügyész neje, sz. Császy Laura urnő f. hó 8-án éjjel Nagy-Károlyban hirtelen meghalt.

Tiszti főorvosok. A belügyminiszter leiratot intézett a vármegyéhez, melyben kimondja, hogy a rendezett tanácsú városok tiszti orvosait (körorvosait) is megilleti a tiszti főorvosi cím s hogy ezek ugyanazon teendőket végzik, melyeket a törvényhatósági tiszti főorvosok.

Műkedvelő színelőadás Nagy-Bányán. Mult szombaton este a létesítendő egyházi zenealap javára a „Gyimesi vadvirág” cz. népszínművet adták elő műkedvelők. Pompásan sikerült; vasárnap este aztán megújrázták az előadást a szombatinál is nagyobb számú közönség előtt. A vasárnapi előadást nyomban társas vacsora követte; utána táncz volt. A két előadásból 360 ft gyűlt be a nemes és Nagy-Bányához méltó célra. A műkedvelők mindenikét, de különösen Rác Anna urhölgyet, Nagy János orvost és Rozsos István tanítót, valamint a karmestert és rendezőt és az egész színelőadás összehozó, fáradhatatlanul tevékeny lelkét a legnagyobb elismerés és köszönet illeti meg.

Áthelyezés. Fejes István huszti adóhivatali ellenőr hasonló minőségben a n. károlyi kir. adóhivatalhoz helyeztetett át.

Körjegyzőnek Bajfaluba Kiss Eleket, Kiss Miklós hidegkúti körjegyző testvérét választották meg.

Az agarász-verseny nagy közönséget vonzott Szatmár és a szomszédos vármegyék intelligentiájából e hó 3-án és 4-én Mátészalkára. Három agar tűnt ki, kettő a Ferenczy Béláé, egy a Domahidy Istváné, ezek nyerték a pályadíjakat. A Sarkadi vendéglőjében a versenyt közös ebéd követte este 6 órakor, melyet a hajnali óráig tartó táncmulatsággal fejeztek be.

Ungvár apáthiája. Hogy a városatyák Ungváron sem buzognak valami nagy lelkesedéssel a közügyért, fényesen bizonyítja ama körülmény, hogy a város egyik választókerülete felszólította a képviselőket, miszerint városatyai megbízatásukkal járó kötelezettségeiknek tegyenek eleget, mert sajnálatra méltó dolog, hogy olyan fontos ügyet is, minő a múlt közgyűlés napi rendjére kitűzött helypénzbérlet is volt, 14-en intéznek el, holott a testület 116 tagból áll. Ilyen figyelmeztetés mi nálunk is elkélene, mert

sok városatya csak akkor nyitja be a gyűlésterem ajtaját, midőn választás kerül szönyegre, akkor is csak azért, mert vagy pártfogoltja van, vagy erősen sarkalják a megjelenésre.

A kath. legényegyesület Bodnár Gáspár volt elnökének tiszteletére vasárnap este 7 órakor a Társaskörben bankettet ad, melyen nagyérdemű elnökétél bucsut vesz.

Köszönet a Szent-István-Társulatnak. A Szt.-István-Társulat t. elnöksége szíves volt a turterebesi r. k. iskolának 50 drb. tankönyvet ajándékozni, a miért ez uton is hála köszönetét fejezi ki Szinnyei Gusztáv, tanító.

A szabályrendeletek összegyűjtését és egy kötetben leendő kinyomatását határozta el a városi tanács, ami mindenestre kívánatos dolog egyrészt, hogy a közönség tájékozva legyen, másrészt hogy ne kelljen a hivatalnokoknak napszámmra irathalmaz tömkelegében vesztegetni idejüket és türelmüket, ha valamelyikre szükségök van. A szabályrendeletek átvizsgálására a polgármester elnökle alatt egy bizottság lett kiküldve, mely annak idején megteendő javaslatát.

Iskolalátogató. A vallás és közokt. miniszter az 1897/8-ik iskolai év tartamára kiterjedő hatálylyal a nagyszőlősi polgári ipariskolához dr. Bokor Józsefet iskolalátogatónak nevezte ki.

Szépirodalmi és társadalmi egyesület van alakuló félben Nyiregyházán. Az eszme igen életrevaló, Szaboles új főispánjától br. *Feilitzsch* Bertholdtól indult ki és ő állott a mozgalomnak élére is. Méltó, hogy Nyiregyháza is tegyen e téren egy lépést előre, mert alig van jelentékenyebb város hazánkban, melyben ne volna ilyen egyesület.

A skarlát és differitis Nagy-Bányán nap nap mellett szedi áldozatait, a hatóság összetett kézzel nézi a veszedelmes járványok pusztítását és semmi intézkedést nem tesz. Mire való akkor a magisztratus Nagy-Bányán, ha ily vész idején sem tudja kötelességét teljesíteni. Ajánljuk az alispán figyelmébe.

Anyakönyvi kinevezések. A belügyminiszter a madarászi kerületbe Karanesi Árpádot, a vámfalusiba Tardi Dánielt, a gencsibe Kovács Zsigmondot, a csomaközibe Reszler Jánost, az ilobaiba Wallerstein Antalt, a sárközyujlakiba Csontos Pált, az erdődibe Millán Jánost anyakönyvvezető helyettesekké nevezte ki. Látszik ezekből, milyen pompásan bevált gyakorlatilag a belügyminiszter számitása, hogy milyen terhet rótt egy a közönség, mint a hivatalos közegek nyakába.

A gyujtogatások izgalomban tartják Nagy-Bánya városát. A mult szombaton éjjel két házat gyujtottak fel: két órakor történt az első eset, de sikerült eloltani, mert korán észrevették, alig 3/4 óra mulva egy másik házat gyujtottak fel, mely a mellette lévő házzal együtt leégett. A város 100 frt jutalomdíjat tűzött ki a gyujtogató fejére.

A keresztény családanyak könyvét, Dupanloup orléansi püspöknek a ker. nő méltóságáról és kötelességeiről értekező művét, melyről ő szentsége is olismerőleg nyilatkozik, ajánljuk a ft. papság és a ker. családok szíves figyelmébe. Ker. nőnek, különösen családanyaknak e münél hasznosabb és szükségseinek megfelelőbb olvasmányt alig ajánlhatnánk. A 25 ivre terjedő mű ára füzve és bérmentesen szállitva 1 frt. 20 kr. (e. e. s.); megrendelhető Szatmáron a kiadónál, A i b e n Mátyás ny. igazgatónál, és a Reizer-féle könyvkereskedésben.

Az osztályorsjáték első huzása. Lapunk tisztelt olvasóközönségének b. figyelmét felhívjuk Török A. és Társa budapesti cég hirdetésére, akik a m. kir. szab. osztályorsjáték elárusításával meg lettek bizva. Ezen sorsjáték a m. kir. kormány felügyelete alatt áll és mindenkinek ajánjuk, hogy bizalommal forduljon Török A. és Társa főelárusítókhöz Budapesten.

Hirdetmény. A nagyméltóságú m. kir. pénzügyminiszteriumnak f. évi szeptember 30-áról kelt 78147. számú rendeletével az 1898-ik évre teljesítendő adóösszeírás és kivetésre záros határidő lett tűzve, erről a t. adóköteleseket oly felhívással értesitem, hogy a kapitányi hivatal utján közhírré tett hirdetmények szerint a következő adóbevallások lesznek beadandók: u. m. 1. Mindazon új épületekről, melyek után az adómentesség 1897. év végén lejárt, a tulajdonos által használt, avagy üresen álló lakrész, valamint a nyert házbér, a kiküldött vallomási ivbe pontosan beirandó, 1897. évi december 15-ig beadandó. 2. Új üzletek, vállalatok, minden haszonhajtó foglalkozás, a mely 1897. évben keletkezett, 1898-ik évre a III-ad oszt. kereseti adó bevallási iv, 1897. december 31-ig. 3. IV-ed osztályu kereseti adó alapját képező állandó fizetés, kegy-, nyugdíj és tiszteletdíj. 4. Tőkekamat és járadékadó alapját képező jövedelem, 1898. évi január 15-ig. 5. Ingatlanokra bekebelezett terhek és kamatokról a vallomás iv 1898. évi január hó 31-ig e városi adóhivatalhoz beadandó. Szatmártt, 1897. évi november hó 2-án. Novák Lajos főszámvevő.

Színház.

Az elmúlt hét színházunkban néhány érdekes momentumot hozott. Csütörtökön, nov. 4. én lépett először a közönség elé *Kápolnay Juliska*, a társulat drámai művésznője, „Iren“ szerepében, Karczag „Lemondás“ c. színművében, s határozott sikert aratott. Elegáns megjelenése, fesztelen mozgása, és nyugodt magatartása jó benyomást tettek a közönségre. Kezével ép úgy jellemez, mint hangjának játékaival. Ez a hang kissé gyöngé. Nem alkalmas erős kitérőkre, de a fájdalom, az epesztő szenvedély s a panasz tolmácsolására annál inkább. Hangjának e tulajdonsága kell hogy megszabja szerepkörét. *Szatmári L.* az ifju Korolán mesterien rajzolt alakját élesen, jellemzően hozta színpadra. *Tisztai* mint Boldizsár báró, *Várfalvi A.* Tekla szerepében minden ízében kitűnő alakítást nyujtanak. Sarolta grófnő szerepe *Raisz L.* kezében elmosódott.

Ujdonság is volt: a „*Tél és Tavasz*“ c. operette. Ennek az ujdonságnak egyetlen jó tulajdona van, hogy ugyanis jó a librettoja. Könnyed a felépítése, elég okos a cselekvése s maga a cselekvény indító motívuma bizonyos idealizmussal árasztja körül a kedves kis mesét. A zenéje olyan, milyent a Rosenzweig testvérektől vártunk: gyöngé; tánczra és hamar elmuló dícsőségre van csinálva. Az első pillanatra behizelegi magát, — nem a fülbe, de a lábba, azután elfeledjük. Ha a francia szerzők zenéjével összehasonlitjuk, hatása olyan mint a söré ellentétbe helyezve a pezsgóval. Eredménye a katzenjammer és nem kellemes mámor. Az előadásról csak jót lehet mondani. Ugy az egyes szerepek, mint az egész ensemble gondos betanulásban került a közönség elé, miben nagy érdeme van a jeles karmesternek. Első sorban *Szekula S.* kell megemlítenünk, ki játék és ének dolgában ezuttal is érdemesnek mutatta magát a kedvenc elnevezésre. Finom játéka, kitűnő iskolája kellemes rokonzenét kelt iránta. Hogy *Halmayné* (marquisné) ének dolgában excellált, mondani sem kell. Azt sem hallgathatjuk el, hogy

Tisztai (Malvoglio) maszokban és egész megjelenésében pompás mulattató alakot mutatott be. Az ének valamint a zenekar csak dícséretet érdemel.

A hét többi estéire is megelégedéssel tekinthetünk vissza.

Pénteken Pusztay Béla népies bohózata „*Jani és Juczi*“ tartotta folytonos derűtségben a karzatot. *Lipcei és Tisztay* a czim-szeropben egyaránt kitűntek: amaz kedves énekével, emez ügyes mókáival. *Szatmári A.*, *Várfalvy* és *Kohány* jól betöltötték szerepüket, míg *Majosházy* — a különben jó komika — tulzáival még valószínűtlenebbé tette szerepét. *Földvár* csak baritonja érdemel említést.

Vasárnap „*Felhő Klári*“ t láttuk sikerült előadásban. *Halmayné* (Felhő Klári), *Déry* (Aba András), *Várfalvy* (Katicza), *Sárközy* (Ferkó), *Raisz Lilla* (Viola Éva) egyaránt jeleskedtek. *Tisztay* is ügyesen mutatta be a tolokodó Csik Vendel uramat, csak fiát, Istókot (*Szatmári A.*) szoktatná meg, hogy ne a karzatnak játszó, hiszen nagyon jól szokott játszani a parterrenek is.

Hétfőn „*Szegény Jonathán*“ ment — de kissé hidegen. Nagyobb érteklődést csak *Szekula S.* (Harriet) tudott kelteni, ki mindig ügyesen játszik és kedvesen énekel. *Sárközy* játékában több elevenséget vártunk, *Torday* hangjában több erőt és kifejezést, *Tisztay*-nál több figyelmet a dallamra. *Déry* jól játszott.

Kedden Ohnet remekét „*A vasgyáros*“ és *Kápolnay Juliskát* acclamálták a hűsnő szerepében. Mindkettőt joggal. A darab igen szép, és a művésznő remekül játszott. Finoman árnyalta az érzelm sokszerű változásait, s nagy hévvel és közvetlenséggel tolmácsolta a lélekszaggató szenvedélyt; szóval *Kápolnay „Clairje“* diadalt aratott. *Szatmári L.* is megállta helyét a czim-szeropben. A többi szereplők közül *Várfalvy A.* (Susanne) *Halmayt* (Bligny) és *Kiss J.* (Beaulieu marquise) kell felemlitenünk. *Szatmári A.* (Moulinet) kisebb jelentőségű szerepében is bizonyítá, hogy elsőrendű művész.

Vidék.

Nagy-Károly, nov. 8.

Melinda-árvaház. A város újra ingyen-adományhoz jutott — árvaházat kapott a nőegylettől. Az egyesület u. i. oly nagylelkű volt, hogy összes megtakarított tőkét (26,000 frt) egy leány árvaház alapítására adta, melyet a védnök, gr. Károlyi Gyuláné szül. Károlyi Melinda grófnő nevére Melinda-árvaháznak nevezett el. Az árvaház a kath. hitközség telkén épült (5800 frt.) és 12 lánykát bir befogadni. A felügyelő apáca alapítványa 7200 frt, 5 árvaleány eltartásának tőkéje 21000 frt., ruhaalapítvány 1000 frt, az építési költség 5800 frt és az épület fentartására tett alapítvány 500 frt. Valóban örök hálára kötelezte a nőegyesület e szép tettével a várost, de mégis úgy tudjuk, hogy a nőegyesületek legelső feladata — szegényeken segíteni. Csak a zsidó szegényeknek adott a nőegyesület 138 frtot, hát más szegények üres kézzel maradnak? Most már teljes erejét szegény családaink fölsegítésére kell fordítania az egyesületnek, ha már megvan az árvaház. Ugy hisszük, tőkének elajándékozása után tel nem oszlik az egyesület. Nagy szükség van reá.

Szédelgés gyerekekkel. Minap végigjárta az itteni hivatalokat egy vidékről ide szakadt csavargó és mindenütt alkalmaztatást kért, mivelhogy 13 gyermeke van. — Hát hány éves? kérdezi egy hivatalfőnök tőle; — 28 leszek. Eszerint 15 éves korában volt már felesége, gyermeke? — Nem kérem; 3-szor keltem össze polgárilag pézses özvegygyel, kiknek mindegyike gyereket hozott a házhoz! — „Ugy? volt a válasz,

hát házasodjék meg 4-szer, vegyen el újra pénzes özvegyet s tartassa ki magát vele míg álláshoz jut. Van nekünk idevaló becsületes emberünk elég.”

Katonák eskütétele. A berukolt ujonczok nov. 1-én esküdtek föl, mely alkalommal Timár Péter s. l. buzdító beszédet mondott hozzájuk, a tisztikar meg bankettet adott.

A régi kaszinó közgyűlésén azt határozta, hogy 14,000 frtért megveszi a régi takarékszénztártól a Kölcsey-utca legregibb házát. De mivel csak 2000 frt készpénze van, a tagoknak kell kezeskedni a 12,000 frt kölcsönért, esetleg a 15,000 frt. ujjáépítési költségekért! Szegény ur i kaszinó!! Ötven év alatt csak 2000 frtot gyűjthetett.

Csavargók. Soha sem járt annyi csavargó városunkban, mint ez idén. Valóságos eldorodója N.-Károly a kéregetőknek és csavargóknak. Nincs nap, hogy 2-3 elzülött egyén ne kellometlenkedjék s fel nem foghatjuk, hol hálnak ez egyének, hogy a rendőrség nem tud róluk?

Betörés. A Kaplony-utczában minap betörték F. J. gazdánál és az u. n. diszszoba összes ágyneműit, ingóságát elemelték. Nemsokára a kéményekre kerül a sor, mert Károlyban őszi, meg téli sport szokott lenni a kémények éjjeli vizitációja a füstölt kolbászok és sonkák kedvéért.

A legény-egyesület e hó 21-én tartja 10 éves jubileumát, mely alkalommal diszgyűlés, meg felolvasás lesz s az egyesület körül érdemeket szerzett egyének arzékepeit az egyesület helyiségében elhelyezik.

Tisza-Ujlak városára buzdító hatással van Szatmár megye szomszédsága. A haladási inger, mely Szatmár városát lázas mozgásba hozta egy idő óta, Tisza-Ujlakra is ráragadt. Szerény anyagi tehettségéhez képest minden felsőbb, hivatalos támogatás nélkül is kifejti minden erejét, hogy méltó helyet foglaljon a csinosabb külsejű, vidéki városok között. — Nincs ugyan még villamvilágítása, de van széles aszfaltjárója a főutczán s emellett a szebbnél szebb házak ugyszólván „hanyathomlok” épülnek. — Ujabban a piaczi korona-vendéglő emeletre huzása s a vasut melletti s a szatmárihoz hajszálnyira hasonló „fülencés tó” lecsapolása, továbbá a közeli vasúthoz vezető, tisztes gyalogjáró készítése vannak erélyes tervbe véve. Ha még az Uj- és Ólak közötti tágas vásártér rendezése is kívánatos napirendre kerül, akkor a Szatmárról jövő vendégek csaknem teljesen otthonosan fogják érezni magukat Tisza-Ujlakon.

A szatmári kir. ügyészségtől.

10.256/1897. k. ü. szám.

Árlejteségi hirdetés.

A szatmári kir. ügyészség felügyelete alatti szatmár-németi kir. törvényszéki központi, és a hatósága területén lévő nagy-károlyi, nagy-bányai, nagy-somkúti, erdődi, halmii, sz.-váraljai, fehér-gyarmati és m.-szalkai kir. járásbirósági fogházakban letartóztatottak rendes élelmezésének, valamint a beteg letartóztatottak számára orvosi rendelvény alapján kiszolgáltatandó étadagok és élelmi szerek kiszolgáltatásának, a jövő 1898. évi január hó 1-ső napjá-

tól kezdődő egy évre, esetleg az 1899. és 1900. évekre leendő biztosítása czéljából f. é. október hó 8-án megtartott árlejtes eredménye a nagyméltóságú m. kir. igazságügyminis-terium által el nem fogadtatván, s újabb árlejtes megtartása rendeltetvén el. a jelzett élelmezés biztosítása czéljából megtartandó emez újabb zárt ajánlati versenynyel egybekötött árlejtes a vezetésem alatti kir. ügyészség hivatalos helyiségében **folyó évi november hó 23-án d. e. 10 órakor** fog megtartatni, melyre a versenyben résztvenni kívánók ezenel meghivatnak.

Az 50 kros bélyeggel ellátott és az alábbi kellékeknek megfelelőleg kiállított és fölszerelt zárt írásbeli ajánlatok az árlejtes megkezdéséig az alulírt kir. ügyésznél nyujtandók be. Később érkező ajánlatok, valamint az árlejtes befejezése után tett utóajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Az írásbeli ajánlatokban különkülön ajánlat teendő:

1. a rendes étadagra nézve, mely áll 35 centiliter leves, 35 centiliter főzelék (husnapokon 10¹/₂ dgr. csont és zsiradékmentes hus) és 56 deka-gramm kenyérből

2. a bőjti étadagra nézve, mely áll 112 dgr. kenyérből s végül

3. a betegek részére kiszolgál-
tatandó étkekre nézve, mely utóbbi ajánlatnál a számvevőileg megállapított kikiáltási árakhoz viszonyított

százalék leengedés mennyisége tün-
tetendő ki.

A bánatpénz összege 800 frtban állapittatik meg, mely készpénzben vagy szabály szerint biztosítékul elfogadható értékpapirokban az ajánlatához melléklendő; a szóbeli árlejtesben résztvenni kívánók által pedig az árlejtes megkezdése előtt leteendő, kiemeltetvén, hogy még le nem bonyolított más hasonló vállalatnak létben levő biztosítéka, illetőleg az arra való hivatkozás az előirt bánatpénzt nem pótolja.

A kir. ügyészség által nem ismert vállalkozók előéletük és vagyoni állapotuk iránt magukata zárt ajánlatához melléklendő, illetve a szóbeli árlejtesnél bemutatandó hatósági bizonyítvánnyal igazolni tartoznak.

A piaczi árak alapján számvevőileg megállapított kikiáltási ár.

1) a rendes étadagra nézve — 14 kr

2) a bőjti — 10 kr.

A betegek részére kiszolgáltatandó étadagok kikiáltási árai, valamint a részletes árlejtes feltételek, étlap és piaci árjegyzék a kir. ügyészség irodájában, a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az árlejtes feltételek ismerete, valamint az, hogy az ajánlattevő magát azoknak föltétlenül aláveti, az írásbeli ajánlatban kifejezetten megemlítendő.

Szatmár, 1897. évi november hó 7-én.

Dénes Lajos,
kir. ügyész.

F. évi november hó 11-én

kezdődik az

Első magy. kir. szabadalmazott

OSZTÁLYSORSJÁTÉK

I. osztályának huzása

100.000 sorsjegy, 50.000 nyeremény

Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben:

1.000,000 korona

különös nyeremények:

600.000, 400.000, 200.000, 2 á 100.000, 90.000, 80.000, 70.000, 2 á 60.000 korona

és így tovább; egészben 5 hónap alatt 6 osztályban

13.160,000 korona lesz kisorsolva.

Eredeti sorsjegyek árai tervszerűleg

egy egész 6 frt, egy fél 3 frt, negyed 1 frt 50 kr, nyolczad 75 kr.

Megrendeléseket kérjük mielőbb, de november 11-iki (huzás kezdete) előtt

Török A. és Társa céghez Budapest, Váci-körut 4/P.

küldeni.

K I V Á G A N D Ó.

MEGRENDELÉSI BÁRCZA

Török A. és Társa uraknak
Budapest, Váci-körut 4/P.

Kérem nekem..... I. osztályu eredeti sorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

..... frt kr. összeg

utánveendő.
postautalvánnyal.
küldetik.

mellékelve.

(A szükségtelen rovat törörendő.)

Vezeték és keresztnév:

Lakhely:

Megye:

Fontos ujtás

vidéki butor vásárlóknak

Budapesten 1873. óta fennálló

JELINEK B. A. és FIA

butor raktára

Kerepesi-ut S-ik szám

(földszinti helyiségek)

szemben az „Othon” kávéházzal azon kiválóan előnyös berendezést alkalmazta, hogy nagyobb

bebutorozásoknál

az árut a legujabb

szabad butorkocsikban

a legátvolabb eső helyre és házhoz szállítja és szakértő emberek által a butorok felszállítását és azok elrendezését eszközölteti, mi által a csomagolás fölöslegessé válik és a butorok rongálása ki van zárva. Legnagyobb raktár mindennemű

butorból

a legegyszerűbbtől a legfinomabb kiállításig, hazai gyártmány legszolidabb munka, szabott ár mellett, rendkívüli olcsó.

**ORGONA-ÉPÍTÉSI
MŰINTÉZET**

Rieger testvérek

Budapest, Garay-utca 48.

Rieger testvérek Jägerndorfi (Osztr. Szil.) es. és kir. udvari orgona-gyárának fiókja. Legolcsóbb áron kiváló orgonákat szállítanak.

A czég 23 évi fennállása óta

540 új orgonát

épített, melyek közül 186 esik Magyarországra, a többi Norvégiába, Németországba, Romániába, Orosz, Olasz és Törökországba szállították.

Orgona-árjegyzékek

ingyen és bérmentve.

Ditmár R. petroleum és olajlámpák.

Ajánlom a jelen idényre dusan felszerelt

petroleum

lámparaktáramat,

kiházasítási készletemet, melyekből mindig nagy raktárt tartok és igen

olcsó áron árusítom.

Ajánlom a legjobb minőségű francia, cseh- és magyar

ivókészleteimet,

berndorfi, alpaca, és cinaczel evőeszközöket, üveg, porcellán és majolika ozsonnás készleteimet, francia porcellán figurák, terakota és majolika dísz tárgyak olcsó és csinos kivitelben.

VAS-MOSDÓK,

pléh és fatálczák,

háztartási és konyha-berendezési cikkek

nagy választékban. Helybeli és vidéki épület iverésekre költségtetéssel készséggel szolgálók, levélbeli leg tett megrendeléseket gyorsan és pontosan elintézek.

A nagyérdemű közönség szives pártfogását kéri

Teljes tisztelettel

Győry Károly.

Edison izzó-lámpák villanyvilágításhoz.

UJ RUHAÜZLET!

KLEIN TESTVÉREK

NŐI- ÉS FÉRFI-RUHARAKTÁRA.

Van szerencsénk úgy a helybeli, mint a vidéki tisztelt vevő közönség becses tudomására hozni, hogy **Kazinczy-utczában** levő **üzletünket a Deák-térre,** a **nagy tőzsde szomszédságába helyeztük át.**

Egyszersmind ajánljuk **ujjonnan** felszerelt **raktárunkat,** u. m.:

legujabb őszi és téli

női jaquetok, szövet- és szörme gallérok, körköpenyek, bundák,

ugyszintén férfi, fiu- és gyermek-

öltönyök, őszi és téli felöltők, mikadó kabátok, loden köpenyek, férfi és fiu mentsikoffok, utazó és városi bundák

a legolcsóbb gyári áron.

Midőn a n. é. közönség b. látogatását kérjük, szolid és pontos kiszolgálásról előlegesen is biztosítva maradtunk

KLEIN TESTVÉREK

kereskedelmi és iparbank palotájában.

SZOLID és PONTOS KISZOLGÁLÁS!

Férfi, fiu- és gyermek ruhák!

Dús választék női felöltőkben!

Legjobb minőségű
tisztán kezelt
valódi
HEGYI BOROK

valamint
thea-rum,
Magyar és Francia
COGNACOK

legjutányosabb árban be-
szerezhetők az érmelléki
és erdélyi borok raktárá-
ban a színház átellenében.

A közönség becses figyelmébe aján-
lom jó asztali **boraimat** 56 liter
vételenél **20-24** kr. árban, literen-
kint **34-40** kr-ért.

Igen finom **tea-rumok** lite-
renként **80** krtól **5** frtig.

További szives pártfogásukat kéri
tisztelettel

Weisz Lajos,

érmelléki és erdélyi borok raktára.

Magyarország legrégebb
egyházi szerek és zászlók
gyára.

Oberbauer Alajos
utóda,

József főherceg cs. és kir. fensége
és Klotild főhercegné asszony ö cs.
és kir. fensége udvari szállítója.

Gyár és raktár:

BUDAPEST,

Váci-utca 14. szám.

Alapított 1863-ban.

Ötször kitüntetve.

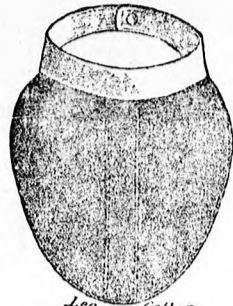
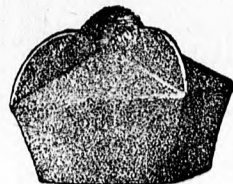
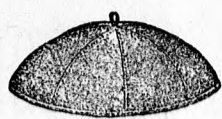
Ajánlja:

miseruha és egyházi szerelvények-
ből dusan felszerelt nagy raktárát,
mely bővelkedik **góth-, román és renaiss-**
sance-stylü ruhákban, valamint **ponti-**
fikáló szerekben,

Egyházi és egyleti zászlókban,
ércz- és faárúkban stb.

Árjegyzékek és költségtervezetek díj- és
bérmentesen küldetnek.

Oltáregyleti szállító

Ruházati műterem
a főt. papság részére

a

„vörös kereszt“-hez

Kitüntetve: Bécs, Páris, London, Madrid, Brüssel
Boulogne, Tunis, St.-Gilet stb.

SKARDA VILMOS

IV. Wallergasse I. Bécs, IV. Favoritenstrasse 28.

Ajánl az 1897-iki őszi és téli idényre:

papi-, rend- és világi

RUHÁKAT;

ugymint:

havelokok, felöltők, papi kabátok, egész öltö-
zetek stb., **szertartási ruhák,** santonok, ezimá-
dák, reverendák, talárok stb. **szigoruan egy-**
házi előírás szerint.

Biretumok, kollárek,

chemisettek, házi- és utisapkák, kapuciumok,
cingulusok nagy választékban. Valamennyi ké-
szítmény a legjobb anyagból, tartós és díszes
kivitelben. **Szövetek méterszámra is eladnak.**

Egyházi szerek

végleges megrendelés után olcsón szállítatnak.

Árjegyzékek és szövetminták ingyen és bérmentve.

„PÁZMÁNY-SAJTÓ“

— SZATMÁR, —

DEÁK-TÉR 29-IK SZÁM.

Vilalkozik mindennemű

KÖNYVNYOMDAI MUNKÁK

u. m.: tudományos és szépirodalmi könyvek, folyóiratok, ár-
jegyzékek, falragaszok, körlevelek, számlák, béli- és lakodalmi
meghívók, eljegyzési kártyák, levélpapírok, borítékok, valamint
névjegyek gyors, esinos és hibátlan elkészítésére a **legjutá-**
nyosabb árak mellett.

Tisztelettel

az igazgatóság.